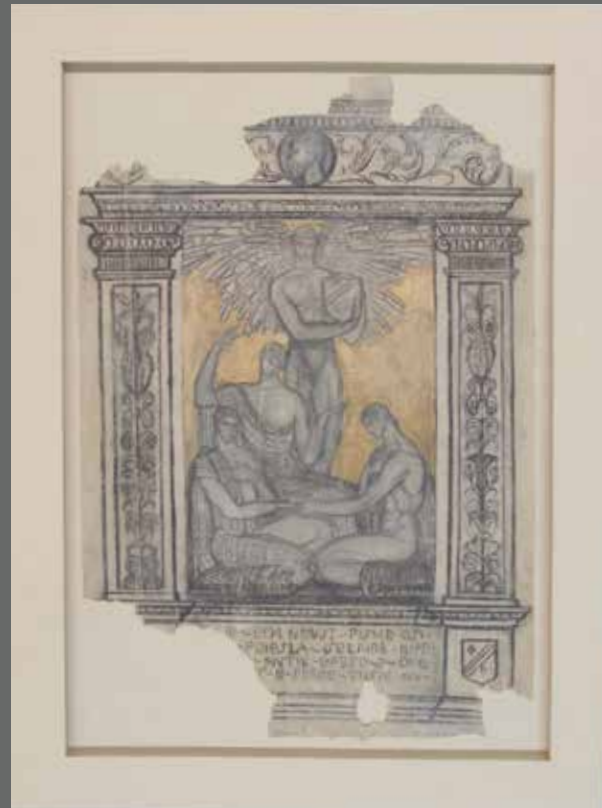

04 Sistema de presentació

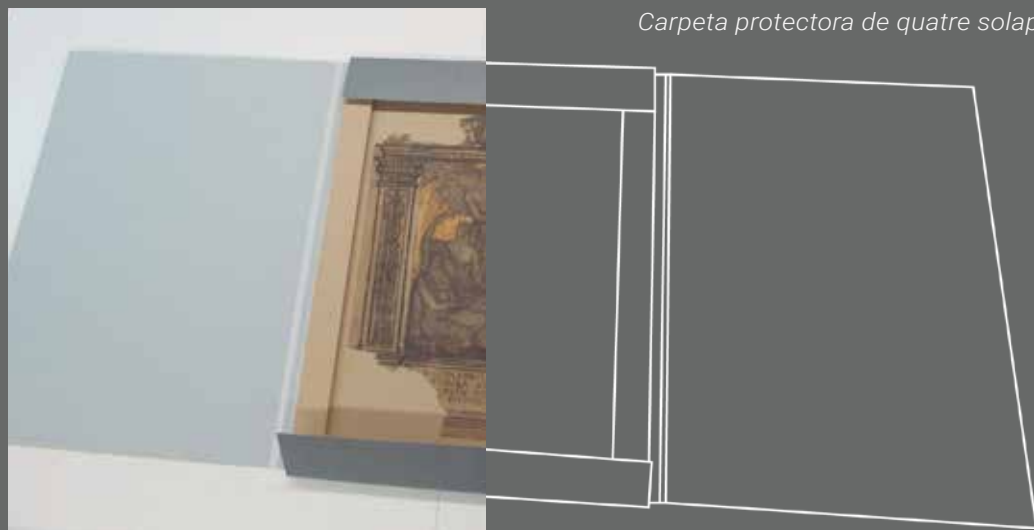
L'obra demanava un sistema de presentació amb una doble funció estètica i conservativa: una **carpeta passe-partout**.

La carpeta protegeix dels factors externs adversos i el passe-partout prepara l'obra per a un possible emmarcament.

El passe-partout separa els sustentats del contacte amb la carpeta o el vidre. En carbonets, ha de ser molt alt.

S'hi va utilitzar materials de conservació, que són neutres i estables químicament.

Carpeta protectora de quatre solapes.

Diputació de Tarragona. DL T273-2021

Unitat de Conservació
i Restauració **CR**

Pl. Sant Joan, 5 / 43500 Tortosa
Tel. 977 444 163
unitatcr@dipta.cat
www.dipta.cat

Diputació Tarragona

HOMENATGE A OSSORIO
Museu d'Art Modern de Tarragona

CR Publicació núm. **81**
2020
Unitat de Conservació i Restauració

Diputació Tarragona

01 Dibuix de Julio Antonio

L'escultor **Julio Antonio** (Móra d'Ebre, 1889 - Madrid, 1919) va realitzar aquest dibuix com a esbós preparatori d'un baix relleu dedicat a Ángel Ossorio y Gallardo (jurista i polític espanyol), encàrrec d'un cercle de simpatitzants del polític.

L'esbós, anomenat *Homenatge a Ossorio*, està datat al voltant de 1919.

El suport és de paper artesanal, i les tècniques utilitzades són carbonet, creta blanca i purpurina metàl·lica.

Es conserva al Museu d'Art Modern de Tarragona (MAMT) i és propietat de la Diputació de Tarragona.

Ángel Ossorio y Gallardo
(Font: Audouard Deglaire, 1913)

Antonio Rodríguez Hernández, Julio Antonio
(Font: Museo Reina Sofía, 1909)

02 Estat de conservació

Les **problemàtiques principals** del dibuix eren la gran quantitat de deformacions que patia el paper i la pèrdua d'un 35% de matèria.

Ondulacions i plects

La humitat controlada, aplicada a través de vapor d'aigua, va permetre manipular el paper amb seguretat per poder rectificar les deformacions i facilitar l'aplanat.

Acidesa

Els papers àcids són fràgils i trencadissos. Se'n va augmentar el pH amb un producte que hi aportés alcalinitat.

Estrips

Per garantir la integritat física de l'obra, els estrips es van consolidar amb cola de midó.

Pèrdues

Seguint el criteri estètic japonès *wabi-sabi*, no es van reintegrar les pèrdues; considerant cada mancança com un bell testimoni del pas del temps.

03 Intervencions

